

**KEBERKESANAN KEPIMPINAN JAWATANKUASA KEMAJUAN DAN
KESELAMATAN KAMPUNG DI TERENGGANU**

SARINA YUSOFF

**GHAZALI SHAFIE GRADUATE SCHOOL OF GOVERNMENT
KOLEJ UNDANG-UNDANG, KERAJAAN DAN PENGAJIAN
ANTARABANGSA
UNIVERSITI UTARA MALAYSIA
JUN 2013**

**Keberkesanan Kepimpinan Jawatankuasa Kemajuan dan Keselamatan Kampung
Di Terengganu**

**Oleh:
Sarina Binti Yusoff**

**Projek Sarjana Ini Dikemukakan Kepada *Ghazali Shafie Graduate School of
Government* Sebagai Memenuhi Syarat Pengijazahan Program Sarjana
Pengurusan Awam (MPM)**

***Ghazali Shafie Graduate School of Government*
Kolej Undang-undang, Kerajaan dan Pengajian Antarabangsa
Universiti Utara Malaysia
Jun 2013**

PERAKUAN TANGGUNGJAWAB (DISCLAIMER)

Saya dengan ini mengakui bertanggungjawab ke atas ketepatan semua pandangan, komen teknikal, laporan fakta, data, rajah, ilustrasi dan gambar yang telah diutarakan dalam projek sarjana ini. Saya bertanggungjawab sepenuhnya bahawa bahan yang diserahkan ini telah disemak dari aspek hakcipta dan keempunyaan. Universiti Utara Malaysia tidak bertanggungjawab terhadap ketepatan mana-mana komen, laporan dan maklumat teknikal dan fakta lain dan terhadap tuntutan hakcipta dan juga hak keempunyaan.

I hereby acknowledge responsibility for the accuracy of all opinion, technical comment, report the facts, data, diagram, illustrations and photographs that have been suggested in this master's project. I am fully responsible for the material submitted has been reviewed from aspects of copyright and ownership rights. Universiti Utara Malaysia is not responsible for accuracy of any comments, reports and technical information and other facts and against claims of copyright and ownership rights.

Nama Calon : **SARINA BINTI YUSOFF (811845)**

Tandatangan : _____

Tarikh : 20 Jun 2013 (12 Sya'ban 1434H)

KEBENARAN MENGGUNA (*PERMISSION TO USE*)

Projek sarjana ini dikemukakan sebagai memenuhi sebahagian daripada keperluan untuk Ijazah Sarjana Pengurusan Awam daripada Universiti Utara Malaysia. Saya bersetuju membenarkan pihak Perpustakaan Universiti mempamerkannya sebagai rujukan. Saya juga bersetuju bahawa sebarang bentuk salinan sama ada secara keseluruhan atau sebahagian daripada projek sarjana ini untuk tujuan akademik adalah dibolehkan dengan kebenaran penyelia projek sarjana ini, atau Dekan *Ghazali Shafie Graduate School of Government*, Kolej Undang-undang, Kerajaan dan Pengajian Antarabangsa. Sebarang bentuk salinan dan cetakan bagi tujuan komersial dan membuat keuntungan adalah dilarang sama sekali tanpa kebenaran bertulis daripada saya. Juga pengiktirafan yang sewajarnya hendaklah diberikan kepada saya dan Universiti Utara Malaysia untuk sebarang kegunaan secara ilmiah terhadap mana-mana bahan daripada projek sarjana ini.

Kebenaran untuk menyalin atau menggunakan projek sarjana ini sama ada secara keseluruhan atau pun sebahagian daripadanya hendaklah dikemukakan kepada:

Dekan
Ghazali Shafie Graduate School of Government
Kolej Undang-undang, Kerajaan dan Pengajian Antarabangsa
Universiti Utara Malaysia

In presenting this master's project in partial fulfillment of the requirements for the Degree of Master of Public Management form Universiti Utara Malaysia. I agree that the University Library may make it freely available for inspection. I further agree that permission for copying of this master's project in any manner, in whole or in part, for scholarly purposes may be granted by my supervisor or, in their absence, by Dean Ghazali Shafie Graduate School of Government. It is understood that any copying or publications or use this master's project or parts thereof for financial gain shall not be allowed without my written permission. It is also understood then due recognition shall be given to me and to Universiti Utara Malaysia for any scholarly use which may be made of any material from my master's project.

Requests for permission to copy or to make other use of material in this master's project in whole or in part should be addressed to:

Dean
Ghazali Shafie Graduate School of Government
College of Law, Government and International Studies
Universiti Utara Malaysia

ABSTRAK

Jawatankuasa Kemajuan dan Keselamatan Kampung (JKKK) merupakan sebuah organisasi sosial yang telah ditubuhkan oleh kerajaan sebagai agen pentadbiran dan pembangunan masyarakat khususnya di luar bandar. Kajian ini dijalankan untuk menilai peranan JKKK terhadap masyarakatnya dari segi kepimpinan ahli-ahli JKKK sendiri sebagai agen penggerak utama dalam organisasi JKKK tersebut. Selain itu juga, kajian ini menilai dari segi keberkesanan program-program pembangunan yang dikendalikan oleh JKKK kepada penduduk kampung dalam usaha meningkatkan taraf hidup masyarakatnya. Oleh sebab itu, keberkesanan kepimpinan JKKK memainkan peranan penting dalam pembangunan sosio-ekonomi masyarakat setempat. Kajian ini dilakukan dengan menggunakan kaedah temubual bagi mendapatkan maklumat mengenai kepimpinan JKKK yang melibatkan Pengerusi-Pengerusinya dan AJK JKKK masing-masing. Hasil kajian menunjukkan JKKK berjaya memainkan peranannya di tiga buah kampung yang terlibat dalam kajian ini. JKKK di tiga buah kampung yang dikaji telah memainkan peranan yang berkesan dalam menerajui organisasi masing-masing ke arah pembangunan sosio-ekonomi penduduk setempat. Bagi memperkukuhkan lagi fungsi dan peranan JKKK dan kepimpinannya pada masa hadapan, disarankan agar pemimpin yang sedia ada tidak memegang jawatan terlalu lama dan sanggup melepaskannya kepada kepimpinan baharu yang memiliki taraf pendidikan yang lebih tinggi.

Katakunci: kepimpinan, keberkesanan, jawatankuasa, Terengganu

ABSTRACT

The Village Development and Security Committee is an organization which was formed by the government as an agent of administrative and community development in rural area. The purpose of this study is to look at the role of JKKK and its member's leadership. This study also tries to examine the effectiveness of the developmental programme by JKKK in order to improve the living standard and quality of live in the rural area. Therefore, the most important fuction of JKKK's leadership is to develop socio-economic development. Qualitative approach was used in this study through interviews the Chairman and Committee members of JKKK. The research finding showed that the JKKK was succesful in performing their roles of developing community and socio-economic development in the three villages under this study. To consolidate the roles and functions of JKKK's leadership for the future, it is suggested that the leader of JKKK is not hold the position too long and ready to step down and give the opportunity to a new leadership which has higher education and right competent.

Keywords: *leadership, effectiveness, committee, Terengganu*

PENGHARGAAN

Alhamdulillah, bersyukur saya ke hadrat Ilahi kerana dengan keizinanNya dan keredhaanNya, dapat juga saya menyiapkan projek sarjana ini dengan sebaiknya. Di dalam usaha menyiapkan projek sarjana ini saya ingin mengucapkan jutaan terima kasih kepada penyelia saya iaitu En. Malike Brahim yang telah banyak memberikan bimbingan dan tunjuk ajar kepada saya sehingga mampu menghasilkan kajian seumpama ini.

Jutaan terima kasih juga saya ucapkan kepada Pengerusi-pengerusi dan ahli-ahli JKKK di tiga buah kampung iaitu Kampung Pak Pa, Kampung Teluk Paku dan Kampung Simpang Tok Ku di atas kerjasama dan maklumat yang diberikan dalam melengkapkan kajian ini terutama sudi melapangkan masa untuk ditemubual. Ribuan terima kasih juga kepada semua penduduk-penduduk kampung yang sedikit sebanyak terlibat dalam kajian ini.

Selain itu, tidak lupa juga kepada ibu bapa saya En. Yusoff Kadir dan Puan Zaleha Hj Hitam, berkat doa dan limpahan kasih sayang kalian memberi saya kekuatan dalam menyiapkan projek sarjana ini. Tidak lupa juga kepada rakan-rakan seperjuangan, terima kasih di atas kerjasama dan sumbangan fikiran semasa menuntut ilmu.

Terima kasih.

Sarina Yusoff
1409-Lorong Kemunting
Kg Pak Bang
Pasir Panjang
21100 Kuala Terengganu
Terengganu Darul Iman

SENARAI KANDUNGAN

Mukasurat

PERAKUAN TANGGUNGJAWAB (<i>DISCLAIMER</i>)	
KEBENARAN MENGGUNA (<i>PERMISSION USE</i>)	
ABSTRAK	i
<i>ABSTRACT</i>	ii
PENGHARGAAN	iii
SENARAI KANDUNGAN	iv
SENARAI RAJAH	vi
SENARAI SINGKATAN	vii
BAB 1: PENDAHULUAN	
1.1 Pengenalan	1
1.2 Tujuan Kajian	3
1.3 Permasalahan Kajian	3
1.4 Persoalan Kajian	7
1.5 Objektif Kajian	7
1.6 Skop Kajian	8
1.7 Konsep Kepimpinan dan Jawatankuasa	8
1.8 Metodologi Kajian	16
1.9 Limitasi Kajian	17
1.10 Signifikan Kajian	18
BAB 2: ULASAN KARYA	
2.1 Pengenalan	20
2.2 Sorotan Kajian-kajian Lepas	20
2.3 Teori Kepimpinan Mengikut Situasi	26
2.4 Teori Organisasi	28
2.5 Kepimpinan Politik	29
2.6 Kesimpulan	34
BAB 3: SEJARAH PENUBUHAN JKKK DALAM SISTEM PEMERINTAHAN MALAYSIA	
3.1 Pengenalan	35
3.2 Sistem Pentadbiran Negeri	35
3.3 Pengasasan JKKK: Sejarah dan Evolusi	37
3.4 Peranan dan Tanggungjawab JKKK	40
3.5 Kaedah Perlaksanaan Tugas JKKK	42
3.6 Peranan JKKK Dalam Pembangunan Komuniti Setempat	45
3.6.1 Agen Perubahan	46
3.6.2 Pendekatan Kerajaan Negeri Terhadap JKKK	49
3.6.3 Sebagai Pemimpin Barisan Hadapan	51
3.6.4 Pengurusan Pembangunan Ekonomi Kampung	52
3.6.5 Pengurusan Pembangunan Masyarakat	53
3.7 Kesimpulan	54

BAB 4: ANALISI DAPATAN KAJIAN	
4.1 Pengenalan	56
4.2 Perubahan Politik	56
4.3 Keberkesanan Kepimpinan	61
4.4 Latar Belakang Pendidikan	63
4.5 Penglibatan Dalam Pembangunan	64
4.6 Kesimpulan	65
BAB 5: RUMUSAN	
5.1 Pengenalan	70
5.2 Perbincangan Hasil Kajian	70
5.3 Cadangan	73
5.3.1 Kelayakan Akademik	73
5.3.2 Cara Perlantikan	74
5.3.3 Bebas Daripada Pengaruh Politik	75
5.3.4 Aspek Perancangan	75
5.3.5 Pemantapan Organisasi	77
5.4 Penutup	78
RUJUKAN	80

SENARAI RAJAH

No.	Tajuk Rajah	Mukasurat
3.1	Kedudukan JKKK Dalam Jentera Kerajaan	42
3.2	Struktur Pentadbiran JKKK	45

SENARAI SINGKATAN

ADUN	Ahli Dewan Undangan Negeri
DEB	Dasar Ekonomi Baru
DUN	Dewan Undangan Negeri
FELCRA	<i>Federal Land Consolidation and Rehabilitation Authority</i>
GDW	Gerakan Daya Wawasan
ICT	<i>information communication technology</i>
IT	<i>information technology</i>
JKKK	Jawatankuasa Kemajuan dan Keselamatan Kampung
JKKKP	Jawatankuasa Kemajuan dan Keselamatan Kampung Persekutuan
KEMAS	Jabatan Kemajuan Masyarakat
KETENGAH	Lembaga Kemajuan Terengganu Tengah
KKLW	Kementerian Luar Bandar dan Wilayah
KM	Ketua Menteri
MARA	Majlis Amanah Rakyat
MB	Menteri Besar
MMK	Majlis Mesyuarat Negeri
NGO	<i>non-governmental organization</i>
PAS	Parti Islam SeMalaysia / SeTanah Melayu
PBT	Pihak Berkuasa Tempatan
PPRT	Program Pembangunan Rakyat Termiskin
PRU	pilihan raya umum
RISDA	<i>Rubber Industry Smallholder's Development Authority</i>
RMK2	Rancangan Malaysia Kedua
SPM	Sijil Pelajaran Malaysia
SUK	Setiausaha Kerajaan Negeri
UMNO	Parti Kebangsaan Melayu Bersekutu
YAB	Yang Amat Berhormat

BAB 1

PENDAHULUAN

1.1 Pengenalan

Penduduk kampung merupakan kelompok majoriti yang memerlukan pembangunan untuk meningkatkan taraf sosio-ekonomi mereka. Bagi tujuan tersebut, mereka memerlukan perubahan dan anjakan paradigma ke arah yang lebih berdaya saing. Oleh sebab itu, kerajaan perlu menubuhkan sebuah organisasi yang mampu mendengar pandangan dan masalah yang dihadapi oleh penduduk kampung. Bagi merealisasikan hasrat tersebut, pihak kerajaan telah menubuhkan Jawatankuasa Kemajuan dan Keselamatan Kampung (JKKK). Seajar dengan matlamat penubuhannya, JKKK telah menjadi penggerak kepada pelbagai aktiviti dan program yang berkaitan secara langsung dengan perkembangan sosio-ekonomi penduduk kampung termasuk menjadi agen dalam menyelesaikan masalah yang mereka hadapi.

Selepas mencapai kemerdekaan daripada British, pihak kerajaan secara langsung telah memberi fokus kepada pembangunan luar bandar. Perkara ini menjadi keutamaan dalam agenda pembangunan kerajaan apabila Dasar Ekonomi Baru (DEB) telah dilancarkan pada tahun 1970 keluarannya dalam tempoh Rancangan Malaysia ke-2 (RMK-2) tahun 1971-1975. Melalui DEB dan RMK-2, kerajaan berharap agar rakyat di luar bandar termasuk juga di bandar khususnya kaum Bumiputera dapat bersama-sama memainkan peranan dan melibatkan diri di dalam aktiviti ekonomi yang telah dijanakan oleh kerajaan. Justeru itu, JKKK ditubuhkan bertujuan untuk membantu kerajaan mendengar keluhan, cadangan

The contents of
the thesis is for
internal user
only

RUJUKAN

- Abdul Halim Saad. (1999). *Malaysia Kita*. Kuala Lumpur: Institut Tadbiran Awam Negara (INTAN).
- Abdul Latif Salleh. (1989). *Masalah-masalah Pentadbiran Institusi JKKK Sebagai Agen Pentadbiran Kerajaan Di Peringkat Bawahan. Kajian Kes Di Daerah Sik Kedah (Tidak Diterbitkan)*. Latihan Ilmiah, Sekolah Pembangunan Sosial, Universiti Utara Malaysia. (Tidak Diterbitkan)
- Abdul Rahman Aziz. (2000). *Pekerjaan Dalam Kehidupan Manusia*. Kuala Lumpur. Prentice Hall.
- Abdul Rahman Aziz. (2002). *Falsafah Pembangunan*. Sintok: Universiti Utara Malaysia.
- Aminudin Mohd Yusof. (1990). *Kepimpinan*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Aminudin Yusof & Mohd Ali Kamarudin. (1988). *Kepimpinan Pemuda UMNO*. Bangi: Penerbit Univeriti Kebangsaan Malaysia.
- Anuar Long. (2000). *Keberkesanan Jawatankuasa Kemajuan Dan Keselamatan Kampung (JKKK) Sebagai Pemangkin Pembangunan Komuniti Kajian Kes Di Mukim Derang Kota Setar Kedah*. Latihan Ilmiah, Sekolah Pembangunan Sosial, Universiti Utara Malaysia.
- Bass, B.M. (1985). *Leadership and Performance Beyond Expectations*. New York: Free Press.
- Bennis, W. & Nanus, B. (1985). *Leaders: the Strategies for Talking Charge*. New York: Harper & Row.
- Bolman, L.G., & Deal, T.E. (1992). Leading And Managing: Effects of Context, Culture and Gender. *Educational Administration Quarterly*, 28: 314-329.
- Burns, J. (1978). *Leadership*. New York: Harper and Collin.
- Case, C.M. (1933). Leadership and Conjuncture. *Sociology and Social Research*, 17: 510-513.
- Hardcastle, D.A., Wenocur, S., Powers, P.R. (1997). *Community practice, theories anf skills for social workers*. New York: Oxford University Press.
- Hersey, P., & Blanchard, K. (1977). *The Management of Organizational Behavior*. Englewood Cliffs, N. J: Prentice Hall.
- Hughes, R.L., Ginnett, R.C. & Curphy, G.J. (1993). *Leadership: Enhancing the Lessons of Experience*. Homewood, Boston: Irwin.

- Hungtington, S.P. & Nelson, J.M. (1986). *Sukarnya Membuat Pilihan Penyertaan Politik Di Negara Membangun*. (Terj. Hassan Ahmad). Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Idris Zakaria (1991). *Teori Politik Al-Farabi dan Masyarakat Melayu*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Jaafar Muhamad, Mohd Hizam Makbul & Mohd. Zahir. (1983). *Pengantar Pengurusan*. Kuala Lumpur: Leeds Publication.
- Jaafar Muhammad. (1991). *Asas Pengurusan*. Kuala Lumpur: Fajar Bakti Sdn. Bhd.
- Jawatankuasa Kemajuan Dan Keselamatan Kampung (JKKK). *Laporan Profiling JKKK Daerah Kuala Terengganu (2009-2010)*. JKKK Daerah Kuala Terengganu, Terengganu.
- Jomo, K.S. (1996). Election's Janus Face: Limitations and Potential in Malaysia. Dlm. R.H. Taylor. *Politics of Elections in Southeast Asia*. Cambridge: University of Cambridge Press: 90-113.
- Keesing, R.M. (1989). *Antropologi Budaya: Suatu Perspektif Kontemporer* (Terj. Samuel Gunawan) Jakarta: Erlanga.
- Lunenburg, F.C., & Ornstein, A.C. (1991). *Educational Administration: Concepts and Practice*. California: Wadsworth Pub. Co.
- Maimunah Ismail. (1989). *Pegembangan: Implikasi Ke Atas Pembangunan Masyarakat*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Malaysia. (2007). *Perlembagaan Persekutuan*. Kuala Lumpur: MDC Publisher Sdn. Bhd.
- Mohamad Md Yasin. (1997). "Peranan Dan Tanggungjawab JKKK Dalam Merealisasikan Kawasan Kerajaan Negeri Kedah". Kertas Cadangan Seminar JKKK Negeri Kedah. Kedah Darul Aman.
- Mohd Shukri Abdullah. (1992). *Strategi Pembangunan Desa Semenanjung Malaysia*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa Dan Pustaka.
- Mosley, D.C., Pietri, P.H., Meggionson, L.C. (1996). *Management: Leadership in action*. (5th ed). New York: Harper Collins College Publishers.
- Nelson, D. L. & Quick, J. C. (1997). *Organizational Behavior: Foundation, Realities and Challenges*. (2nd ed). St. Paul, Mineapolis: West Publishing Company.
- Parry, K. (1996). *Transformational Leadership. Developing an Enterprising Management Culture*. Melbourne: Pitman Publishing.
- Phang Siew Nooi. (1989). *Sistem Kerajaan Tempatan Di Malaysia*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.

- Ramanathan. K. (1998). *Konsep Asas Politik*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka
- Ramlah Adam. (1994). *Dato' Onn Ja'afar: Pengasas Kemerdekaan*. Kuala Lumpur. Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Ramlah Muhammad, Ridzuan Omar & Md. Sharit Bharuddin. (1991). *DEB, Pertumbuhan dan Ketaksamarataan*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Razali Mat Zain. (1996). *Kepimpinan Dalam Pengurusan*. Kuala Lumpur: Utusan Publication Distributors Sdn. Bhd.
- Robiah Kulop Hamzah (1995). *Remaja dan Kepimpinan Persatuan*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Sartono Kartodirdjo. (1984). *Kepimpinan Dalam Dimensi Sosial*. Jakarta: Lembaga Penelitian, Pendidikan dan Penerangan Ekonomi Dan Sosial.
- Shamsul Amri B. (1982). *Perancangan Pembangunan Negara Selepas Merdeka 1957-1975: Tinjauan Sejarah Perkembangan Sosio-ekonomi Malaysia, Sejarah dan Proses Perkembangan*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Skidmore. R.A., Thackeray, M.G., Farley, O.W. (1997). *Introduction to Social Work*. (7th ed). Boston: Ally and Bacon.
- Slarin, R.E. (1992). *Research Metod in Education*. (2nd ed). United States: Chestnut Hill Enterprises, Inc.
- Sobri Sudin & Mohd Husin. (1990). *Konflik Penggantian Kepimpinan Menteri Besar*. Sintok: Penerbit Universti Utara Malaysia.
- Stodgill, R.M. (1974). *Handbook of Leadership*. (1st ed). New York: Free Press.
- Susilo Martoyo. (1987). *Manajemen Sumber Daya Manusia*. Yogyakarta: BPFE.
- Wan Kemat. (1997). JKKK Sebagai Penghubung Kerajaan, Rakyat. *Berita Harian* (10 Julai).
- Weber, M. (1968). *On Charisma and Institution Building*. London: University of Chicago.
- Weil, M.O & Gamble, D.N. (1995) "Community Practice Models". *Encyclopedia of Social Work* (19th ed.). Vol 1. NASW. Washington D.C.
- Yukl, G.A. (1999). An evaluation of conceptual weakness in transformational and charismatic leadership theories. *Leadership Quarterly*, 10(2): 285-305.
- Yulk, G. A. (2002). *Leadership in Organization*. (5th ed) New Jersey: Prentice Hall.

Yusof Ismail. (1991). *Mengurus Secara Islam: Model dan Prinsip-Prinsip Pengurusan Islam Bagi Individu dan Organisasi*. Kuala Lumpur: A. S. Noordeen.

Responden Temubual

Farah binti Hassim. Penduduk Kampung Teluk Paku pada 7 April 2013, jam 5.15 petang bertempat di kediaman responden, No. 2406, Kampung Teluk Paku, 21100 Kuala Terengganu, Terengganu Darul Iman.

Johari bin Othman. Timbalan Pengerusi JKKK pada 9 April 2013, jam 8.00 malam, bertempat di kediaman responden, 1409-Kampung Simpang Tok Ku, Bukit Besar, Padang Hiliran, 20050 Kuala Terengganu, Terengganu Darul Iman.

Syed Akir bin Syed Ja'far. Pengerusi JKKK pada 10 April 2013, jam 9.30 malam, bertempat di Markas UMNO, Berhadapan Balai Raya Kampung Pak Pa, Lorong Kemunting, 21100 Kuala Terengganu, Terengganu Darul Iman.